

Red. și Adm.-ția :
Școala No. 4.
Str. Dejavranza 23
Apare la 5 și la 20
a fiecărei luni

FOAIA ȘCOLARĂ

Abonamente :

Pe un an Lei 120
Pe jum. an Lei 60
Inserțiunile și reclamele
se publică după tarif
Manuscrisele nu se
:: înopolează ::

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR DIN BIHOR

Memorizarea ca exercițiu școlar.

Între alte ocupații obligatorii în școala primară, programa în vigoare prevede memorizarea. E drept că sunt încă unele școli în care de fapt toată ocupația școlară se reduce numai la memorizare. Nu mai vorbim despre această rămășiță din întunericul vremii, care de eschivare lesnicioasă a unora care se întitulează dascăli cu toate că urmăresc leașa, nu mistruia. Voim să stăm puțin de vorbă pentru a ne lămurii rostul lecțiilor, speciale, de memorizare. Apoi vom încerca să vedem dacă (pentru procedarea practică) știința și experiența ne pot da oarecari îndrumări mai nouă.

De ce se cere ca în școală copilul să învețe unele bucăți pe din afară ?

Era de demult credința că „memoria” se întărește cu cât o exerceți. Această credință eră dedusă din observația curentă că și mușchii se întăresc prin exercițiu.

Psicologia, ajutată de fiziologie, constată însă că analogia eră falsă.

Mai întâi, din punct de vedere fiziologic, organul de care se servește „memoria” e cu totul diferit de mușchi, atât în structura lui cât și în modul de a lucra.

Fiziologia cerebrală e însă departe de a putea preciza cum se „înregistrează” o imagine în creier. Și cu cât cercetările înaintează, cu atât învățații par mai dezarmați: sunt mulți azi care s'au convins că imaginea nu se „înregistrează” cu adevărat. Creierul se întârșează, în chip tot mai sigur, ca un aparat care pune în legătură dispozitivele mișcării organice cu ceva care nu e organismul, care nu e organic și nu e material.

De sigur, în timpul acțiunii de memorizare, creierul e pus în funcțiune, dar funcțiunea lui e cu mult mai complicată decât a mușchiiului care se mișcă: nu e vorba de un proces simplu ci de nenumărate procese de conexiune petrecute între neuroni (celule nervoase). Fiecărei reprezentări îi corespunde o conexiune particulară dintre neuroni; iar unui șir de reprezentări (evocate de plidă prin șirul de fraze ale unei poezii) îi corespunde un șir rapid de asemenea conexiuni, subit stabilite și imediat disolvate pentru a face loc altora. Munca mintală cere deci în acest caz frământarea întregului complex cerebral. Așa încât dacă ai vrea să trag concluzii referitoare la funcțiunea intelectuală și ai porni dela o vagă analogie a ei cu funcțiunea simplă de miș-

care, ai judecă tot atât de simplist ca fetița care își închipe că activitatea unei armate în războiul modern e analogă cu activitatea pe care o desfășoară frățiorul ei care aleargă călare pe coada măturii.

Afară de aceasta: funcțiunea mușchiiului crește prin exercițiu pentru că crește organul: o cantitate mai mare de mușchi, descarcă o cantitate mai mare de energie, pe când „memoria” nu e o cantitate de energie descărcată de creier.

Pentru că analogia să fie valabilă ar trebui ca mușchiiul care s'a deprins bine cu o mișcare de un fel să se poată deprinde pe urmă mai ușor cu o altă mișcare de un altfel. Ar trebui atunci ca cel ce s'a deprins bine să desemneze cercuri exacte, să se poată învăța să cânte la pian mai ușor decât cel care nu s'a exercitat cu desemnarea cercurilor. Știm însă că nu este nici un fel de asemănare între una și cealaltă dintre aceste două exterități. Cel ce a făcut exercițiului desemnării nu va învăța pianul mai repede — căci mișcările ce se cer la pian sunt altele și 'n altă ordine decât cele ce se cer la desemn, deși tot mâna le execută. E drept că din fiecare exercițiu, de orice fel ar fi, câștigul comun e o oarecare creștere a puterii cu care prin voință poți stăpâni mușchiiul, dar pentru creșterea acestei puteri nu e absolut necesară deprinderea perfect mecanică a diverselor tipuri de mișcări ci tocmai o întrebuintare a mușchiiilor cât mai deasă și cât mai variată.

Cel ce s'a exercitat să cânte bine anumite bucăți la pian, va reuși însă în urmă ceva mai ușor cu alte bucăți tot la pian. Intocmai așa deprinderea de a învăța pe din afară poezii, ușurează cuiva procesul de învățare pe din afară a poeziilor în genere — dar nu dezvoltă întru nimic memoria sau ținerea de aminte.

Există, astfel, două moduri de memorizare: un mod e memorizarea verbală care se reduce la o simplă deprindere de mișcări pentru pronunțarea unor sunete. Alt mod e memorizarea intelectuală, bazată pe asocierile mintale, dintre reprezentări sau gânduri.

E știut că nimic nu se memorează intelectual fără atenție și fără înțelegere. De altă parte, tocmai grație procesului de înțelegere, memorizarea unui vers se face cu mult mai repede decât memorizarea verbală (sau mecanică) — adică: printr'un număr cu mult mai mic de repetări.

Atunci, de ce ce oare dascălii mai leneși preferă să ceară elevilor simpla memorizare. Întâi pentru că memorizarea inteligentă presupune înțelegerea — adică cere dascălului să explice, — deci o osteneală în plus.

Apoi: pentru că înțelegerea, la rândul ei, presupune *interes*, curiozitate, din partea elevului. Ceeace nu te interesează, nu vei reuși să înțelegi și nici nu vei reține solid în minte. Așa dar se cere din partea dascălului mult meșteșug ca să izbândească să deștepte elevilor, interes pentru ceea ce vrea ei să le vâre în cap.

Iată însă că tocmai dacă-ți dai seama în ce consistă memorizarea intelectuală, poți să întrevezi la ce sunt utile lecțiile de memorizare. Exercițiile acestea, nu îți obișnuiesc pe copil să țină minte, ci îl obișnuiesc să analizeze înțelesul frazelor și să stabilească asocieri.

Nu munca de repetare și de mecanizare e cea care pricinuește un progres mintal, nu sforțarea de a spune pe de rost — ci sforțarea de a-și *aminti* unele imagini prin ajutorul altora, adică de a *asocia*.

Așa dar elevul care nu poate spune poezia „ca apa”, dar pe care-l vezi că se trudește să-și aducă aminte imaginile unele dela altele, gândindu-le mai întâi și apoi traducându-le în cuvinte, — să știi că a profitat mai mult din lecția de memorizare decât acel care a spus ca din gramofon, și se gândește la altceva.

O lecție de memorizare se poate considera reușită când se poate constata că elevii s'au sforțat să-și aducă aminte o serie de imagini unele dela altele.

Acestea privesc folosul formal (adică pentru formarea minții) al lecțiilor de memorizare. Dar oare altă utilitate mai au aceste lecții? Și oare același rezultat nu se poate dobândi și pe alte căi? E deci absolută nevoie de aceste lecții în școală?

Trebute să mai stăm de vorbă, în tot cazul despre ele.

prof. Dr. Eugeniu Speranția.

Greșelile învățătorilor.

Cap. III. Greșeli în metoda de predare.

(Urmare din No. 17).

E greșală dacă pui pe școlari să spună lecția la rând, după alfabet sau după cum șed în bănci. Acest fel de ascultare face să fie atent numai cel cărui rând îi vine rândul să fie ascultat.

E greșală dacă mai întâi provoci pe elev și apoi îi pui întrebarea. Întrebarea trebuie pusă întregii clase, fără nici o căt de slabă indicație — din privire sau mișcare — care ar trăda pe cine vei întreba. Numai așa copiii vor fi cu toți activi.

E greșală dacă repești întrebarea de dragul celor cari n'au auzit-o, pentru motivul că elevii se vor obișnui astfel și nu vor mai fi atenți, așteptând întotdeauna să te repești întrebarea. Mai mică e vina unui școlar care n'a știut răspunde, decât atunci când nu știe întrebarea pusă.

E greșală dacă privești numai la elevul care răspunde. Dacă e un copil în clasă care nu trebuie supravegheat acela e tocmai cel care răspunde; La cel care răspunde, urechea, la ceilalți, ochii; astfel să-i supravegheam.

E greșală dacă ești sclavul unui manual de școală. În nici un caz nu le vom cere școlarii să învețe vorbă cu vorbă din carte, ci din contră, să ne spună totul cu vorbele lor.

E greșală dacă le dai lecții elevilor fără ca să le fi explicat mai întâi. Trebuie să depindem pe copil cum să învețe și mai ales ce să învețe din fiecare lecție. Este cea mai mare greșală să li se spună copiilor: „luați cutare lecție” sau „luați de-aci și până aci” sau „am să vă explic lecția viitoare”. Să-ți închipui că elevii nu au cărți și mai întâi de toate, că manualul e un auxiliar, care nu te poate întocui, ci din contră.

E greșală dacă dai copiilor mici prea multe ocupații acasă. Dacă ocupi pe copii în școală 4—5 ore e inutil să-l mai dai de lucru acasă, unde nu știm în ce condițiuni lucrează și tocmai când organismul lor trebuie să se odihnească. Excesul de muncă pentru copii tocmai în timpul cel mai potrivit dezvoltării lor, are mai târziu urmări destul de serioase în rău.

E greșală dacă, după ce dai lecția, nu te înteresezi dacă elevii au învățat-o sau nu. O întrebare oricât de scurtă pusă fiecărui elev, îi va face să nu-și iase niciodată lecția neînvățată.

E greșală dacă nu dai recreațiile la timp. După fiecare oră de lecții să se dea o recreație de 5 sau 10 minute.

E greșală dacă crezi că ajunge să predai un lucru numai odată. Înainte de a începe o lecție nouă, e bine să faci un rezumat, o reînprospătare a lecției precedente. De-asemena e bine ca, din când în când, lecțiile din obiecte diferite, cari formează un tot, să fie repetate, imprimându-li-se o sintetizare. Cât de dese lecții de repetiție.

E greșală dacă crezi că observarea greșelilor e tot una cu corectarea lor. Sunt mulți cari constată spre ex. că elevul X nu învață sau nu e cuminte, mulțumindu-se să-l pună golă tea în catalog. Greșala astfel tratată nu este corectată și elevii nu vor ajunge să se îndrepte singuri. Greșala, oricâteori se va ivi, trebuie corectată.

E greșală dacă vorești să învești prea mult deodată. Nu cantitatea celor spuse de învățător ne dă măsura rezultatului, ci cantitatea acelor cunoștințe cari au devenit proprietatea școlarii.

E greșală dacă în învățământ nu ești precis și hotărât. Cine cade în această greșală, va da elevii ușurați, superficiali, niciodată siguri. Spune-le precis, chiar dacă îți trebuie mai mult timp.

E greșală dacă dai atenție deosebită copiilor talentați. Tocmai cei netalentați au nevoie de sprijinul nostru. Către ei să se îndrepte grija noastră.

Este greșală dacă te mulțumești cu răspunsuri fragmentare. Răspunsul să se dea în propoziții întregi. Cele mai bune leții de gramatică sunt tocmai aceste răspunsuri verbale ale lor. Vorbirea corectă nu se poate învăța prin reguli, ci prin promovație.

Este greșală dacă repeți răspunsurile școlariilor. Repetarea răspunsului obținut de la elevi, îi dădează pe dus. Alui care nu are dăruință întrebările formulate — nu e pregătit. Numai când ești pregătit te poți abate de la plan acomodându-te împrejurărilor sau eventualelor întrebări ale copiilor. Și e bine să ne înțiparim următorul precept: „Lăsați copil să încrede”.

E greșală dacă vrei să înălțuri prea mult greutatea unei lecții. Nu trebuie să simțim pe elevi de a sări ei singuri peste greutatea ivite. Chiar învățătorul să pună înainte greutatea, desigur într-o ordine cuvenită, gradată.

E greșală dacă neglijezi atenția ca să-i faci pe copii să încrede cât se poate de mult. A face pe copil să încrede lucrând, este singurul mijloc care naște în sine toate acele condiții care sunt necesare pentru asigurarea clarității gândirii.

Este greșală dacă te spui școlariilor lucruri pe cari ei singuri ar putea să le spună sau pe cari, printr-o înțelepciune conducere a învățătorului, le-ar putea afla singuri. Aceasta e regula cea mai importantă a

instrucției. Cel dintâi principiu al educației este de a încredința pe copii la activitate independentă și de a nu face nimic în locul lor din ce-ace ei înșiși ar putea face. Dacă atenția copiilor ca să aibă bucurii în descoperirile lor, prot. și atunci școala nu va mai fi o temniță, ci templul bucurilor. Cât de mare bucurie ar ei când au înțeles o greutate. Și e cu atât mai mare, cu cât au făcut aceasta fără ajutorul nimănui. Orice încercare, fie cât de mică, ne dă încredere în propriile noastre puteri.

Sigur că învățătorul va căuta să vadă dacă concluziile pe cari le trag elevii sunt exacte, iar în caz că nu, atunci să-i dovedească greșala.

Herbert Spencer spune: „În educație mai ales trebuie să dezvoltăm spontaneitatea. Trebuie să-i facem pe copii, ca ei singuri să facă eforturi, cercetări și să traga concluziile. Să le spunem cât mai puțin, dar să-i facem ca ei singuri să descopere cât mai mult. Puțina cunoștință pe care elevii singuri a câștigat-o sau produs-o pe care singuri o prezintă-o va fi cu mult mai temeinică, decât dacă ar fi câștigat-o altfel. Chiar de ar greși, rezolvarea corectă, chiar și atunci, încercarea puterilor sale spirituale sprijinește mai bine aducerea aminte de rezolvarea corectă cu ea s'a dat în urmă, decât o duzină de repetiții”.

C. B.

— Sfârșit. —

Mihai Eminescu.

Conferință ținută în 8 Maiu 1925 la „Universitatea liberă” a liceului „Emanuil Gojdu” din Oradea de SABIN ANCA, profesor.

„O figură clasică încadrată de nișteplete lungi negre; o frunte înaltă și senină; niște ochi mari — ia aceste ferestre ale sufletului se vede că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui stănt tânăr coborât dintr-o vechie icoană, un copil predestinat durerii, pe chipul cărui se vedea scrisul unor chinuri viitoare”. (Caragiale: În Nfrana).

Așa ne descrie maestrul Caragiale în presa ce l-a făcut-o Eminescu, când l-a văzut pentru prima dată. Am început conferința mea cu aceste cuvinte pentru că mi-se pare mie că în ele Caragiale printr-o străfulgerare a intuiției a prins cea mai adevărată și mai adâncă pătrunsă icoană a ființei lui Eminescu, așa cum s'a manifestat ea în viața și activitatea lui întregă.

*

Născut la 15 Ianuarie 1850 în Botoșani dintr-o familie țărănească cu dare de mână, familie care prin tatăl poetului ajunsese la rangul de boierie, Eminescu își petrece primii ani ai copilăriei parte în orașul natal, parte la moșia Ipotești. În vârstă de opt ani merge la Cernăuți, terminând acolo școala primară și două clase secundare.

Aceasta este prima parte din viața lui Eminescu, poate unica parte mai fericită și mai săracă în suferințe,

după cum ne spune el însuși aceasta în prezia „La Bucovina”:

„Numai lângă sânu-ți genite rele,
Care îmi descântă firul vieții mele,
Parcă dormită”.

De aici încolo începe viața lui sbucimată cu fazele ei obscure pe cari nu le mai putem urmări cu siguranță deplină și cari se pierd în negura uitării. După cât știu dela pînt tui lui de mai târziu, I. Slavici, clasa a treia gimnazială a făcut-o Eminescu la Sibiu.

A fost apoi câteva timp funcționar la tribunalul din Botoșani. Pe la sfârșitul anului 1864 și începutul anului 1865 îl întâlnim iar la Cernăuți, venit aici cu gândul ca să dea examen ca elev pregătit în particular. În timpul acesta a dat la Cernăuți un șir de reprezentații trupa de teatro a Dnei Fani Tardilă. Când trupa aceasta a părăsit orașul Cernăuți, Eminescu s'a luat după dânsa, colindând cu aceea orașele din Moldova. La începutul anului 1866 Eminescu este iarăși la Cernăuți, publicând zeama prima lui poezie: „La moartea lui Aron Pumnul”, fostul său profesor mult iubit. De aici Eminescu pleacă în Transilvania, trimis de tatăl său ca să-și continue studiile. Nu putem reconstrui destul de limpede partea aceasta din viața lui Eminescu. Știm că

s'a abătut și pe la Blaj și Sibiu dar cea mai mare parte din timpul acesta dela 66—69 a petrecut-o ca sufler în trupa lui Costache Caragiale și apoi în aceea a lui Pascali. Maestrul Caragiale ne dă câteva amănunte despre aceasta în lucrarea sa „In Nirvana”, așa după cum i-le spusese acestea Pascali: „Și-mi povesti cum găsisse într'un hotel din Giurgiu pe acel bălat — care slujia în curte și la grajd — colcat în fân și cetind în gura mare pe Schiller”. Tot despre timpul acesta aflăm o altă informație în lucrarea lui D. Teleor „Eminescu intim”: în anul 1866 sau 67 Eminescu ar fi fost într-o vreme hamal la Giurgiu în port. „Sta cu răzătoarea în mână și radea banișele pline — după cum se obișnuștea la încărcarea de produse . . . Și m'am uitat la el. Iși etă mai mare mila, în picioare avea numai niște pantaloni de dril albaștri, iar pe corp un sacou scurt de materie ordinară. Nici cămașe, nici ciorapi, nimic . . . Acest hamal care știa carte nu era altul decât Mihaiu Eminescu”. În anul 1869 trupa lui Pascali a venit la Botoșani și de aici Eminescu a fost dus acasă la moșia Ipotești de tatăl său, care l-a ținut desculț și numai în cămașe, câtă vreme a stat trupa lui Pascali acolo, slindându-l astfel să renunțe la viața de actor. În toamna aceluiși an Eminescu a fost trimis la Viena, unde s'a înscris la universitate.

Ce l-a îndemnat pe Eminescu să se facă actor? Pe deaparte amorul lui pentru actrița Eufrosina Popescu, care l-a inspirat și primele lui poezii de dragoste: „La o artistă și Amorul unei marmore”, pe de altă parte și eu cred că mai vărtos aceasta: firea, temperamentul său. Eminescu a fost un visător, veșnic nemulțumit de realitate, căutându-și scăparea într-o lume pe care și-o închipuia el, după cum o vroia, în lumea visurilor. Ei bine, teatrul a fost acela care deși în mod artificial, dar l-a putut realiza cel puțin în parte lumea visurilor lui. Firea, temperamentul lui înăscut l-au determinat pe Eminescu să îmbrățișeze cariera aceasta dimpreună cu toată seria nesfârșită de mizerii materiale împreunate cu dânsa și tot temperamentul său l-a făcut să schimbe pozițunea socială pe care o avea acasă la părinții săi cu aceea de hamal sau de servitor la grajd.

La Viena a stat Eminescu până la 1872 când a trecut la Iena și de acolo la Berlin. N'a urmat însă cursuri sistematice, ci a ascultat mai mult numai lecțiile cari îl interesau, cum erau mai ales cele din domeniul filozofiei și istoriei. Citia încă mult și aprofundă pe Platon, Kant, Schopenhauer, iar dintre poeți pe Omer, Oraziu, Ovidiu, Goethe și Shakespeare. Pe vremea când era la Viena, a luat parte la constituirea societății literare „Românii junii”. Tot de aici trinite el „Conversationsliteratur” la 1870 poezii Venere și Madonă. Membrii societății „Junimea” și în special Maiorescu, întrevăd un deosebit talent în poezia aceasta și acordă un ajutor bănesc lui Eminescu ca să-și poată continua studiile la Berlin. Tot în timpul acesta l-se dă prilejul lui

Eminescu să cunoască pe Veronica Micle, poeta care a inspirat cele mai multe dintre poeziile lui erotice.

Despre viața de universitar a lui Eminescu știm că el a golit paharul mizeriei până în fund și aceasta mai mult din cauza temperamentului său înăscut, deoarece părinții săi, deși nu mai erau așa de bine situați în cele materiale ca înainte, li trimiteau totuși atâta ca, făcând puțină economie, să fi putut duce o viață destul de convenabilă. Eminescu s'a descuris pe sine însuși în următoarele rânduri din romanul său „Geniu pustiu”: „Între copiii aceia lipsiți, care ascultau cu aete de pe băncile școlii g aiul învățătoarei, între acela, cărora studiul nu li-l o silă, ci chemare, destin, în capul și mintea cărora se frământă cât de puțin foc cereșc, sunt cu deosebire două clase — cu toate că amândouă au un punct în care în care nu diferesc: lipsa. Numai că la unii e voluntară, la alții e pentru că în adevăr sunt lipsiți. Cei dinlăun auresc până și prundul stradelor cu banii lor, până ca rămași fără nici o pară, beau paharul mizeriei până la drojdi; cei din urmă li beau meru fără totcrupere”.

Pe când Eminescu era la Berlin, Maiorescu li face propunerea să vină ca profesor la universitatea din Iași, cu condiția însă ca mai întâiu să-și ia doctoratul în filozofie. Eminescu însă, cu firea lui nehotărâtă, nu a putut îndepini această cerință și desceea la întoarcerea lui acasă, Maiorescu, care ajunsese ministru de instrucțiune, îl numește la 1 Septembrie 1874 director la biblioteca din Iași și cu zece luni mai târziu revizor școlar. Căzând însă guvernul Conservator din care făcea parte și Maiorescu, Eminescu a fost destituit din postul acesta la 1 Iunie 1876, ba a fost dat și în judecată pe motivul că ar fi instrăinat cărți din bibliotecă în timpul când a fost directorul acesteia. Acuză aceasta s'a dovedit de neîntemeiată, dar ceea ce e caracteristic este faptul că ea a fost ridicată de un anume Vizanti, care mai târziu a fost silit să iugă din țară, dovădundu-se vinovat de mai multe furturi de bani.

Eminescu destituit din postul de revizor a fost numit, la stăruința prietenilor săi dela Junimea, redactor la Curierul din Iași, dar din cauza unui conflict ce l-a avut cu directorul tipografiei ziarului amintit a demisionat și primind propunerea ce l-s'a făcut, a trecut în toamna anului 1877 la București ca redactor la ziarul conservator „Timpul” unde a muncit până la 1883.

La 28 Iunie 1883 Eminescu înnebunește. Multele lipsuri pe cari le-a îndurat, șirul neîntrerupt de suferințe, munca grea și istovitoare de ziarist, felul de trai nedisciplinat pe care l-a dus Eminescu, au contribuit toate la grăbirea catastrofei acestuia, dar germanele ei a fost înăscut, el s'a zămășit odată cu organ'stul lui Eminescu, îngrijit la Döbling, lângă Viena, în sanatoriul doctorului Obersteiner. Eminescu și-a revenit repede, dar genialitate lui s'a stins pentru totdeauna. După o călătorie în Italia, Eminescu se reîntoarce la Iași și e numit subbibliotecar la biblioteca centrală de acolo. La

1886 boala izbucnește din nou. După o îngrijire în azilul de la Mănăstirea Neamțului, Eminescu se restabilește din nou, dar numai pentru ca la 1889 nebunia să-l revină iarăși pentru cea din urmă oară. E internat în spitalul de alienați al doctorului Șuțu din București.

În cele mai multe cazuri de nebunie boala aceasta e împreună cu o stare de euforie: Bolnavul se simte bine și este pe deplin mulțumit de sine. Eminescu n'a avut însă parte nici de această tristă mulțumire! Nebunia lui a fost întreruptă de momente de luciditate, în care el nu putea să nu-și dea seamă pe deplin de starea deznădăjduită, în care se afla. Nici nu ne putem închipui ce a trebuit să simtă Eminescu în astfel de momente! Vlahuța, cel mai mare admirator al lui Eminescu, ne povestește că cercetându-i odată în spital doctorul Șuțu, l-a aflat recitând versuri. „Și când, ostent de acest joc curios de cuvinte sonore și pustii, își lăsa tăcut privirea în pământ, figura lui îmbrăca iarăși acea expresie de tristețe vagă — umbra acelei apăsătoare și dureroase conștiințe, care-i dădea în momentul acela înfățișarea unui zău învins, părăsit de puteri și umilit. Eu mă uitam la el, mi se rupea inima de milă, și nu știam ce să-i spun. După câteva minute de tăcere își împreună mâinile și, ridicându-și alutit ochii în sus, oțăr din adânc și repetă rar, cu un glas nespus de sfâșios: Oți, Doamne, Doamne! . . .” Era în aerul suspin al lui și în aceste cuvinte sinteza întregii lui viați, și poate că o ultimă tulburare de conștiință a străbătut în clipa aceea lanțul tuturor suferințelor lui, din copilărie și până în ceasul în care se afla. M'a podidit plânsul și am plecat.” (Vlahuța: Curentul Eminescu).

O întâmplare fatală a pus însă capăt și acestor cumplite dureri; la 15 Iunie 1889 Eminescu, izbit de placă unui nebun internat împreună cu el, un anume Petrea Poniariu, a încetat din viață, ajungând în stărușit în Nirvana lui atât de mult dorită.

Viața lui Eminescu a fost o înșiruire neîntreruptă de lipsuri, mizerii și suferințe, dar cauza acestora nu trebuie să o căutăm numai în împrejurările externe, ci în primul rând și mai vădit în firea, în temperamentul lui înăscut. Cu temperamentul său, Eminescu ori între ce împrejurări ar fi fost pus, cu greu ar fi putut trăi o viață mai fericită. El a fost un copil predestinat durerii. Iată cum ni-se descrie el însuși în nucea sa „Sărmanul Dionis”: „Lipsit de iubire — căci n'avea pe nimeni în lume, tulburat de singurătate, în neputința sufletească de a-și crea o soartă mai fericită el știa că în această ordine a realității, cum numia el viața, nu-l va întâlni nici un zâmbet și nici o lacrimă”. Dar Eminescu trăia mult în lumea ideilor și visurilor sale decât în realitate. Această din urmă pentru el era numai o necesitate suferătoare, la care vrând nevrând trebuia să se coboare din când în când. A fost mai fericit el în lumea aceea a visurilor sale? Vom vedea în cele ce urmează.

(Va urma.)

Politica și învățătorul.

Răspuns colegului Măscăș, inv. în Orttieag-Bihor.

Dragă Măscăș,

Poate că nici n'ai știut că rândurile adresate revistei noastre vor ajunge în mâna mea. Te cunosc de când erai elev în școala normală, mi-ai fost oarecum ucenic, când te pregăteai pentru aceea ce ești astăzi, așa că te rog să-mi îngădui să-ți dau răspunsul sfat de mai jos. Știu și noi că acum în preajma alegerilor, se întărește propaganda politică, care se adresează cu deosebită atențiune învățătorilor. Ca și d-ta, sunt și alți care se simt dezorientați, n'au ceva convins, dar, ar putea deci să cadă pradă cutărui sau cutărui partid și cred că în aceste condițiuni e bine să se spună și un cuvânt cu totul dezinteresat. Ce înseamnă să faci politică? Înseamnă să îmbrățișezi și să propovăduiești principiile unui anumit partid politic, numească-se el oricum. Principiile înscrise în programele diferitelor partide politice sunt bune, fiind sorosite să asigure, prin aplicarea lor, o dreptate socială. Exceptăm pe socialiști și mai ales pe comuniști cari ies din filifa statului național. Cine face de obicei politică de principii? O fac desigur conducătorii politici puțini la număr și lor le incumbă și datoria să popularizeze ideile de cari se călăuzesc. Când partidele recunoscute ca având dreptul să guverneze au același țintă, ce rost au frământările la cari asistăm mai ales dela războiu încoace. Nu-și îndeplinește vreun partid obligați e? Dar deasupra tuturor e M. S. Regele care are grija de d-stinele țării. Să fie cauza în principii pe cari le profesază fiecare partid? Dar toate sunt bune. Urmărească oricine orice program politic și va vedea că în afară de mici deosebiri, toate sunt la fel de bune. Atunci cine are interesul să provoace acest fel de politică? Cu solet înștit pot spune că — în afară de conducătorii politici — politica zgomoasă o fac acei cari urmăresc un anumit scop personal, satisfacerea unei anumite ambiții. Dela nivelul slujbaş dela primăria din satul d-tale și până sus, un acelaș gând mână pe toți crâinicii aceștia ai politicii de partid. Că sunt nemulțumiri, aceasta e adevărat. Dar unele din ele sunt inerente stării de după războiu. Sunt și în alte părți, iar dacă în unele țări nu s, sportacolo nu s pentru motive cari ne privesc pe toți deopotrivă. Este drept că salariul nostru e prea mic. Ce trebuie să facem pentru a ne asigura un salariu onenesc? Politică de partid? Dacă da, apoi de ce de atâtă timp — că doar membrii corpului didactic fac de mult politică și mulți sunt deputați și senatori — de ce nu s'a făcut nimic? Nu cumva totmai astfel cauza neizbănzii noastre? Eu cred că da! Și o cred aceasta cu atât mai vădit acum când toate partidele au fost la puț și au făcut pentru ei ceea ce simțeau desigur de bine. Sigurata politică pe care trebuie să o facem, totmai pe aceea s'o facem. Fiecare ne va gândi să constatăm o stare de lucruri, fapt de care avem o atitudine pasivă. Căci nu e activă căd faci politică,

Lumina trebuie să porceadă dela școală, iar purtătorul ei este deocamdată numai învățătorul. Altfel, unde societatea dă sprijin școlii, unde învățătorul îi vin în ajutor alții, continuându-și buna influență, deplină activitate a acestuia, toată râvna, însuflețirea și dragostea lui pot fi închise între cei patru pereți ai clasei. De acolo e izvorul; se îngrijesc alții să-l canalizeze pentru a nu se pierde un firicel de apă.

La noi, din păcate, încă nu este așa. Ori căr de întensă ar fi nuncia din clasă, izvorul rădă este printru pietre și nisip; pământul îi sugă de tot sau în bună parte. Familia, mediul, distragă ce s'a țesut de profesor, mai ales dacă absolventul nu are mijloace să treacă îndată în altă școală. Încetul cu încetul, un cu un, uitarea se întinde în mintea și în sufletul de carte, vântul spulberă ce bruma s'a ardeat în sufletul lui în cei 4-5 ani de școală. Devine analfabet, pradă înserțiilor și a întunecului din jurul său. Munca dascălului este irosită, procesul influenței mediului e mai tare decât orice.

Atunci ce e de făcut? Băncile populare, obștiile, cooperativele, tovărășiile cari au strâns la sate multe zeci de milioane de lei, irosite mai înainte de căuștări și străluciri negustori, ne arată drumul. Marea operă economică și școlară, caracteristică ultimilor deceni, se datorește în mare parte învățătorilor. Cei mai însuflețiți au ascultat de îndemnul lui Haret și au adus una din cele mai sănătoase îndrumări economice, din câte s'au săvârșit pentru cei 81% dola sate. Azi, rostul învățătorului în această direcție, s'a mai înlesnit. Multe bănci și cooperative, pentru a fi conduse, au acum nevoie de specialiști, dați de școlile comerciale. Va mai dura încă timp până să se obțină elementele specializate necesare. Până atunci tot învățătorul este sufletul acestei mișcări.

Toată mișcarea sănătoasă pornită prin mijlocirea învățătorului ne arată însă că ascunde într'însul o îndeajunsă energie pentruca să încapă și regenerarea culturală și educativă a satelor. Trebuie însă să i se vie în ajutor. Leafa lui trebuie să-i puie la adăpost de orice zădărnire pentru călăuzirea muncii în alte domenii decât acele legate de menirea lui.

I prejurările în care se găsește viața statului, la noi, cer măsuri grabnice. Casa cu cât mai mare este, cu atât are nevoie de lumină. Lumina minții este necesară alegătorului ca și proprietarului de 5 ha de pământ.

Voința ei și buna stare, cultura le dășteaptă. Opera de regenerare a țării, prin răspândirea culturii, cade în sarcina profesorului de toate gradele și în special a învățătorului dela sate. Întârzierea muncii pentru progresarea ei poate dăuna întregii colectivități. Începutul trebuie să se facă la sate, pentruca aerul împropătat dintr'acolo să bată spre a alunga întăruțele cari se tot adună.

Școala nu e îndeajuns ogor ee muncă. Statul întreg, trebuie să fie sfera de activitate a învățătorului

propovăduitor prin cuvânt și faptă, a pilulelor bune ce trebuie să schimbe mintea sateanului nostru. Așa cer împrejurările actuale și se cere cu grabă și fără șovăire.

Andrei Sorescu,

Școala de aplicație Oradea.

Casa învățătorilor

Adunarea generală a Asociației învățătorilor din județul Bihor ținută la 16 Iulie a. c. a hotărât a ridica aici la Oradea un cămin pentru învățătorii infirmi și care să servească deodată și de cămin pentru copiii învățătorilor cari vor studia la școlile din Oradea și care să se numească „Casa învățătorilor din județul Bihor”.

Cum asociația nu dispunea de un teren potrivit pentru acest scop, m'am adresat Onor. Consiliu Municipal cu rugarea, să pună la dispoziția asociației un teren potrivit, iar Onor. Consiliu grație bunăvoință d-ilor dr. Coriolan Bucico primar, dr. Dimitrie Mangra prim-jurisperitul și la special sprijinul d-ilor Dr. Nicolae Regman prefectul județului, a dat asociației noastre un teren de 1950 m² în strada Pasteur din Oradea.

Odată terenul asigurat, zilele trecute am fost la București unde, asistat de toți învățătorii parlamentari și sub conducerea d-ilor Ministru General Moșoiu, m'am prezentat d-ului Ministru al Instrucțiunii, dr. C. Anghelescu, rugându-l, ca pentru scopul ce-l urmărește asociația noastră prin edificarea casei învățătorilor, să binevoiască a ne acorda un ajutor.

D-ii Ministru dr. C. Anghelescu apreciind munca învățătorului dela granița de vest precum și nobilul scop ce-l urmărește prin edificarea casei învățătorilor a pus în perspectiva asociației noastre un ajutor de două milioane lei.

Când din partea-mi pun atâta stăruință pentru realizarea acestei idei, am firmă speranță, că colegii mei învățători precum și prezența de sub secții își vor ține de datorință ca să răspundă odată apelului comitetului central, și să trimită declarațiile iscălite.

Altfel în unul din numeroase vizitare ale acestei reviste, voi da un raport amănunțit despre toată activitatea subsecțiilor în legătură cu casa învățătorilor.

Nicolae Firu.

INFORMAȚII

— D-ii George Bota, directorul școlii normale de inv. din Oradea, a fost numit inspector șef al regiunii a II-a școlare.

— D-ii Aug. Fritea, profesor, a fost delegat cu conducerea școlii normale în locul D-ului G. Bota.

Cu acest prilej „Foaia școlară” în paginile căreia D-ilor, nu sunt numai o'speți dispuși, ci sfătuitori și prieteni de tot momentul, ține să-și exprime toată bucuria.

PARTEA OFICIALĂ

No. 4313—1925.

No. 4434—1925.

În editura librăriei Ioan Stăicu Câmpulung-Mușcel a apărut într'un volum de 185 pagini „Cartea gospodinelor” de D-na Virginia Dinescu directoarea liceului de fete din Câmpulung și D-lă Dem. Dinescu; formată din X capitole, cu cunoștințe și sfaturi despre: Locuință. Vesminte și rufe. Îngrijirea copiilor mici. Ajutoare în cazuri de accidente Alimente și alimentație. Un număr restrâns de rețete culinare. Creșterea păsărilor de curte. Lăptăria. Grădina. Administrația domestică.

Lucrarea a fost întocmită, să umple mai mult o lacună în literatura noastră de economie casnică și nu se depărtează de programele școlare în vigoare, decât prin ordinea de însușirea materiei.

Într'un volum mic în care nimic nu e de prisos, sunt concentrate un mare număr de cunoștințe, care dacă nu sunt poetizate, sunt foarte lămurite spuse. Are prețul 35 lei cu rabat.

Cererile se vor adresa direct librăriei editoare. Se recomandă pentru cursul complementar.

Oradea, la 7 Nov. 1925.

Revizor școlar: *E. Popescu.*

4209—1925.

Vă comunicăm, că Ministerul Instrucțiunii cu ord. No. 107.130—925 a permis folosința cărților de citire maghiare pentru curs primar scris de: („Több népközlai tanító) Dr. Lazar Chirilă și soții.

Oradea, la 3 Nov. 1925.

Revizoratul școlar:

Ministerul Instrucțiunii inspectoratul Regiunii II-a Școlară Oradea No. 10779—925 Cu ocazia inspecțiilor la școlăcât și din informațiile primite se constată o mulțime de abateri cu privire la obligativitatea celor cari au angajat în serviciul lor copii în vârstă de la 10—16 ani care după lege trebuie să urmeze la școală. Unii din membrii comitetelor școlare mai ales țin fără nici o teamă angajați ca servitorii copii cari au vârstă legală și îi împiedică de a urma la școală.

Învățătorii de comun acord li dă ca dispăruți și dacă mai au nefericirea să fie și orfani, motivează că n'au cine să-i întrețină și în caz că nu vin la școală, n'au pe cine urmări. Acești copii nenorociți ai soartei, slujesc pe oțmice, sunt goi și în cele mai multe cazuri fac serviciul de pomana în îmbogății.

Dacă patronii lor ar fi somați să le dea instrucția cerută, aceștia li amenință cu darea afară gonindu-i pe drumuri. Statul face sacrificii enorme pentru învățământ și tocmai populația săracă este chemată să se bucure de roadele învățătorei. Față de dispozițiunile legii care prevede sancțiuni severe contra acelor cari fac asemenea abuzuri cu onoare Vă rugăm să luați covenirele măsurii supraveghind de aproape aplicarea obligativității.

p. Inspector Șef.

ss. *Talbur.***A apărut:****A apărut:**

în editura **Librăriei PAVEL SURU**
Calea Victoriei 75. București

CARTE PENTRU ȘCOALELE DE ADULȚI

Secția II-a (a știutorilor de carte)
și pentru cei ce vor să dea examen de cursul primar complet,

de: **Apostol D. Culea**
insitator.

Prețul Lei 70.

Prețul Lei 70.

CORVINA**Librărie—Papetărie****S'a mutat în:****Piața Unirii No. 10.**

Depozit de cărți de școală, cărți, literare și de știință; bibliotecă „Pentru toți”. „Căminul” etc. Depozit de hârtie Furnituri de birou și recuzite de tot felul pentru școli.